

KÜLTÜR BAKANLIĞI'NIN EĞİTİM POTANSİYELİ

EDUCATIONAL POTENTIAL OF THE MINISTRY OF CULTURE

Ali Rıza ERDEM*

ÖZET

Kültür Bakanlığının eğitim potansiyeli en az Milli Eğitim Bakanlığı kadar önemlidir. Kültür Bakanlığının Türk Kültürünün benimsenmesinde , geliştirilmesinde ve tanıtılmasında yeri ve önemi büyüktür. Kültür Bakanlığının eğitim potansiyeli göz ardı edilmemesi ve üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültür Bakanlığı , eğitim potansiyeli

SUMMARY

The educational potential of Ministry of Culture is as important as Ministry of Education's educational potentials. The Ministry of Culture has an important role in adapting, developing and presenting(communicating) of Turkish Culture The Educational potential of The Ministry of Culture can must be over estimated.

Key Words: Culture, Ministry of Culture, educational potential

Kültür Bakanlığının eğitim potansiyelini incelemeyen önce kısaca eğitimin ve kültürün ne olduğuna ve Kültür Bakanlığının yapısına bakmak gerekmektedir.

I -EĞİTİM 1.1-

EĞİTİM

Eğitim, anne karnında başlayan ve mezara kadar devam eden bir süreçtir. Her an, her zaman yeni bir bilgi, beceri, davranış öğrenebiliriz veya mevcut bilgi, beceri ve davranışımız her an ve her zaman değişebilir.

Genel anlamda eğitim bireyde davranış değiştirme sürecidir.(Demirel, 1993: 36).

Bireyin davranışlarından pek çoğu öğrenme ürünüdür. Bir davranışın öğrenme ürünü sayılabilmesi için onu:

- Bireyin sonradan kazanmış olması,
- En azından belli bir kararlılıkla göstermeye başlaması gerekir. (Özçelik ,1989:1).

Bu anlamda "eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişime meydana getirme sürecidir."(Ertürk 1991:12).

Eğitim, malzeme insan olduğu için , ince bir sanattır. Eğitimin bilen kişiler ve uygun bir program, araç-gereç, yöntem ve ayrıca özel bir dikkat ve itina ile yapılması gerekmektedir.

Eğitim , meyvesini geç veren bir süreçtir. Biliyoruz ki bugünün toplumunda söz sahibi olanlar 20-30 yıl Önceki eğitim uygulamaların ürünüdür. Bu anlamda geleceğin istenen nitelikte insanını yetiştirmeye şimdiden başlamak gerekmektedir.

Ünlü Çin düşünürü Kuan Tzu'nun dediği gibi

**"Bir yıl sonrasıya düşündüğün ,tohum ek;
Ağaç dik,on yıl sonrasıya tasarladığın;
Ama düşünürsen yüz yıl ötesini,halkı eğit o zaman;
Bir kez tohum ekersen ,bir kez ürün alırsın;
Bir kez ağaç dikersen ,on kez ürün alırsın;
Yüz kez olur bu ürün,eğitirsen milleti;
Birine bir balık verirken ,doyar bir defalık;
Balık tutmayı öğret,doysun ömür boyunca."**

Eğitim günümüzde hızla gelişmekte olan bir teknolojidir. Bu teknoloji ile toplumların geleceği demek olan yeni nesiller yetiştirilmektedir.

Eğitim her an her yerde olan bir olay ve olgudur. Yeri ve zamanı yoktur. Eğer iyi planlamazsa ve bireyler çevrelerinde rastgele bir eğitime tabi tutulurlarsa ve

PAÜ. Eğitim Fak.Derg. 1999, Sayı:5 çevrelerinde eğitim açısından iyi örnekler azsa veya yoksa, bireylere verilen eğitim hedef, program, araç-gereç, yöntem bakımından bilimsel değilse , amaçlara ulaşamamaktan daha kötüsü istenmeyen tipte insanlar toplumda boy gösterebilecektir.

1.2-EĞİTİMİN TÜRLERİ

A-Örgün Eğitim

Belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere , amaca göre hazırlanmış programlarla , okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Bu eğitim türünde genel, mesleki ve teknik eğitim programları uygulanır.

B-Yaygın Eğitim

Örgün eğitim sistemine hiç girmemiş , herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerin birinden ayrılmış olan bireylere ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir. Bu eğitim değişik yaş gruplarındaki ve seviyelerdeki bireylere amaçlarına uygun hazırlanmış programlarla, programların gerektirdiği ortamda ve sürede verilen eğitimidir. Halk eğitimi, yetişkinler eğitimi, hizmet öncesi eğitimi ve hizmet içi eğitim birer mesleki eğitimidir.(Taymaz 1992:3).

II-KÜLTÜR VE ÖZELLİKLERİ

2.1.-KÜLTÜR

Kültür şu temel kavramlar karşılığında kullanılan soyut bir sözcüktür.

- Bir toplumun ya da bütün toplumların birikimli uygarlığı,
- Belli bir toplumun kendisi,
- Bir dizi sosyal süreçlerin bileşkesi,
- Bir insan ve toplum kuramıdır.(Güvenç , 1984:95)

Kültür 4 ayrı anlamda kullanılır,

-Kültür bilim alanında uygarlıktır; -Beşeri alanda eğitim sürecinin ürünü; -Estetik alanda güzel sanatlar; -Maddi ve biyolojik alanda üretme, tarım, çoğaltma ve yetiştirmedir. (Güvenç , 1984: 98)

Tanım olarak kültür ya da uygarlık ,bir toplumun üyesi olarak insanoğlunun öğrendiği bilgi, sanat, gelenek, görenek v.b. yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür.

2.2-ÖZELLİKLERİ

Kültürün özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir

Kültür öğrenilir,tarihi ve 'süreklidir toplumsaldır , ideal veya idealleştirilmiş kurallar sistemidir, ihtiyaçları karşılayıcı ve doyum sağlayıcıdır, değişir, bütünleştiricidir, bir soyutlamadır, (Güvenç 1984 :103-107)

Toplumları birbirinden farklı kılan sahip oldukları kültürlerdir.

III-KÜLTÜR BAKANLIĞININ TEŞKİLAT YAPISI VE ETKİNLİKLERİ

Kültür Bakanlığı 20 Kasım 1991 yılında M.E.B. 'dan ayrılarak kanun hükmünde bir kararname ile bakanlık olarak kurulmuştur. Kültürel faaliyetlerine

3.1-TEŞKİLAT YAPISI

Merkez teşkilatı

- bakanlık makamı,
- danışma ve denetim birimleri,
- ana hizmet ve yardımcı birimler,
- bağlı ve ilgili kuruluşlar,
- yurt içi ve yurt dışı kuruluşlardan oluşmaktadır.(Kültür Bakanlığı 1994:7)

Taşra teşkilatı

- illerde "il kültür müdürlüğü" ,
- ilçelerde "ilçe kültür müdürlüğü" şeklinde örgütlenmiştir.

3.2-ETKİNLİKLERİ

Kültür Bakanlığı'nın etkinlikleri geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu etkinlikler ya doğrudan veya dolaylı olarak eğitimle ilgilidir.

Kültür Bakanlığı'nın yaptığı belli başlı etkinlikleri şu şekilde sıralayabiliriz.

1-Orkestralar, korolar, halk oyunları toplulukları , müzeler Ve galerilerin yurt geneline dağılımını sağlaması ve özendirilmesi; bu amaçla seminerler, yayınlar, yarışmalar, araştırmalar, anıtlar yapması, günler düzenlemesi.

2-Yurdumuzdaki tarihi ve kültürel değerlerin açığa çıkarılması, korunması, tahribinin önlenmesi ve tamılması,gerekli restorasyon ve koruma çalışmalarının yapılması

3- Doğal ve kültürel varlıkların bakım, onarım,tanıtım,projelendirme çalışmalarını yaparak gelecek kuşaklara aktarması.

4- Yazılı kültürel mirasımızın korunmasını sağlayan kütüphanelerimizi teknolojik gelişmelere uygun olarak

PAÜ. Eğitim Fak.Derg. 1999, Sayı:5 geliştirmesi, zenginleştirilmesi, tanıtması, kullandırmaya özendirilmesi, ayrıca kütüphane bulunmayan yörelerde gezici kütüphaneler uygulamasını yaygınlaştırması,özel durumu olan vatandaşların yararlanmasını sağlaması (konuşan kitaplık gibi); ayrıca kütüphanelerde yarışma , panel, açık oturum, konferans, tiyatro etkinlikleri ile vatandaşları dinlenirken eğitilmelerini ve eğlenmelerini sağlaması.

5-Sinema sektörünün gelişmesi, kendi kendine yeterli hale gelmesi, uluslararası alanda rekabet edebilecek yapıtlar ortaya konması için sektörü desteklemesi,gerekli yasal düzenlemeleri yaptırması,telif haklarını ve sanatı gözetmesi.

6- Çok zengin olan kültürümüzü araştırması,derlemesi (müzik,güzel sanatlar, mutfak kültürü ,el sanatları ve halk oyunları) yeni bir anlayışla yurt dışında ve uluslararası alanda tanıtması;Türk cumhuriyetleri ve Türk topluluklarıyla karşılıklı kültürel etkinlikleri düzenlemesi.

7- Kültürel alanda çeşitli ülkelerin hükümetleriyle ikili,çok taraflı ve kurumlararası ilişkileri düzenlemesi ve yürütmesi;kültürel değişim programlarını hazırlaması,kültürel işbirliğini oluşturması.

8- Nitelikli Türk ve yabancı eserleri sahneleyerek toplumun kültürel birikimine katkı sağlaması,yurt genelinde ve yurt dışında tiyatro şenlikleri ve festivalleri düzenlemesi;tiyatro olmayan illere ve ilçelere seyyar tiyatrolar ile hizmeti ayağa götürmesi,yeni nitelikli Türk tiyatro eserlerinin yazımını yarışmalarla özendirilmesi.

9--Araştırmacıların yararlandığı ve prestij kurum olan milli kütüphanenin teknolojik yatırım ve doküman alımlarını sürdürmesi (yansız ve güncel bilgiler) kaynakların kimliklendirilmesinde uluslararası bir standarta kavuşturması.

10- Kültür merkezlerini ,sergilenen kültürel faaliyetleri ve niteliğini artırması.

11- Yazın değeri olan çalışmalarını desteklemesi,basımı ve dağıtımına yardımcı olması,halka tanıtması,uygun fiyata ulaştırması,bu amaçlarla fuarlar açması veya fuarlara katılması;okumayı özendirilmesi, okuma ve kitap sevgisini geliştirmek amacıyla yurt genelinde kampanyalar açması.

12-İl ve ilçe kültür müdürlüklerinin buldukları il ve ilçelerde aktif olması, kültürel faaliyetlerde öncülük, rehberlik, destek ve koordinasyonu sağlaması.

13- Kültürel faaliyetlerin değişme ve gelişmelere göre yapılabilmesi için yasal düzenlemeleri yapması, gerekli çalışmaları diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte yapması.

14-Kültürel faaliyetleri planlaması, yeni projeler ortaya atması ve çalışmalarda koordinasyonu sağlaması.

16- Bakanlığın çalışmaları konusunda gerekli basın açıklamalarını yapması, yapılacak etkinliklerin duyurularak halkın bilgilendirilmesi; yapılan ve yapılacak çalışmalar hususunda halkın tepkisinin alınması, kamuoyu-bakanlık iletişiminin sürmesi amacıyla toplantı,konferans düzenlenmesi, broşür veya kitapçık basturarak dağıtması.

IV-KÜLTÜR BAKANLIĞININ EĞİTİM POTANSİYELİ

4.1-POTANSİYEL

Eylem halinde bulunmayan yada içinde bulunduğu ortam değişince ortaya çıkan gizli güç. (Büyük Larousse 1993:9537-9538)

Potansiyel, ortaya çıkmamış ,fakat ortaya çıkmaya hazır güç,yetenek özellik.İnsan potansiyeli buna örnek olarak verilebilir.

4.2-KÜLTÜR BAKANLIĞININ EĞİTİM POTANSİYELİ

Kültür eğitimi de içine alan bir kavramdır.

Kültür Bakanlığının faaliyetleri doğrudan veya dolaylı olarak eğitimle ilgili olduğu için bir eğitim potansiyeli vardır.

Kültür Bakanlığı'nın yaptığı etkinlikleri eğitsel açıdan değerlendirdiğimizde şunu görmekteyiz.

1-Kültürü aktarma, gelişme ve gelişmelere ayak uydurmada öncü olmaktadır. Kültürün gelişmesi, canlanması, yaşatılması ve ileri kuşaklara aktarılması amacıyla toplumun her kesimine hitap eden kurs,seminer,konferans,panel,yarışma v.b. etkinlikler düzenlenmektedir.

Eğitimin işlevlerinden biri de toplumdaki mevcut kültürü yeni bireylere aktarmak olduğuna göre Kültür Bakanlığı bu amaca yönelik faaliyetleriyle eğitimin bir işlevini yerine getirmektedir. Bunu yerine getirirken de eğitimi bir araç olarak kullanmaktadır.

PAÜ. Eğitim Fak.Derg. 1999, Sayı:5 **2-Kültürel faaliyetleri tabana yayarak halka benimsetmektedir.** Yaygın kültürel eğitim etkinlikleri düzenlenmesi, bu amaçla kurs, seminer, yarışma ve konferanslarla halkı bilinçlendirmesi, halkı kültürel etkinliklere aktif olarak katması kültürel faaliyetleri tabana yaymak amacıyla yapmış olduğu faaliyetlerdir.

Eğitimin işlevlerinden biri de bireyin kendini gerçekleştirmesidir. Kültür Bakanlığı'nın tabana yaymaya çalıştığı kültürel faaliyetler bireyin kendini gerçekleştirme açısından önemlidir.

3-Mevcut personelini bilgi, beceri ve deneyim açısından değişme ve gelişmelere ayak uydurabilmesi için hizmet içi eğitime tabi tutmaktadır. Böylece halka sunulan kültür hizmetinin kalitesini ve verimliliğini artırmaktadır.

Eğitimin bir işlevi de değişme ve gelişmelere bireyin ayak uydurmasını sağlamaktır. Kültür Bakanlığı mevcut personelini hizmet içi eğitime tabi tutarak hem personelin değişme ve gelişmelere ayak uydurmasını sağlamakta hem de sunulan hizmetin kalitesini artırmış olmaktadır.

V-SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1-SONUÇ

Kültürümüzün değişme ve gelişmelere karşı ayak uydurması, yeni bireylere aktarılması ve benimsetilmesine yönelik olan kültürel faaliyetlerin istenilen başarıyı verebilmesi için toplumun tüm kesimlerinin işine katılması gerekmektedir.

Kültürel faaliyetler dolaylı ve dolaysız eğitimle ilgilidir, çünkü kültür eğitimi kapsar.Kültürel faaliyetlerin hepsi eğitime yöneliktir ve bu faaliyetlerde eğitim etkin bir biçimde kullanılmalıdır.

Kültür Bakanlığı eğitim potansiyelini etkin ve verimli kullanabilmek için diğer kurum ve kuruluşlarla (özellikle Milli Eğitim Bakanlığı'yla) işbirliğini artırmalı ve sürekli araştırmaya yönelmelidir

Kültür..Bakanlığının değerlendirilmesinde mevcut eğitim potansiyeli göz ardı edilmemelidir.

5.2-ÖNERİLER

a-Mevcut eğitim potansiyelinin artırılmasına yönelik öneriler

Kültür Bakanlığı'nın yapmış olduğu etkinliklerdeki eğitsel öğelerin daha etkili ve verimli olabilmesi için yapılacak olanlar şunlar olabilir:

1-Kültür Bakanlığının genel bütçeden daha fazla pay alması; bu payın etkili ve verimli kullanılması Bütçeden daha fazla pay ayrılması kültürel faaliyetlerdeki sınırlayıcı maddi faktörleri azaltacaktır. Ayrıca ayrılan bu maddi kaynak en etkili ve verimli bir şekilde kullanılmalıdır. Ayrıca etkinlikler için alternatif kaynaklar yaratılmaya çalışılmalıdır.

2-Kültürel faaliyetlere karşı halkın ilgisinin ve katkısının artırılması. Yapılan kültürel etkinliklere halkın etkin bir şekilde katılımını sağlamak için "bilinçlendirme" çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

3-Verimliliğin ve etkinliğin ön plana alınması Yapılacak olan her türlü etkinliklerde "etkilik ve verimlilik" ölçütü olarak alınmalıdır. Bunu sağlamak için çalışmalarda "bilimsellik" ön planda tutulmalıdır. Politik ve günü birlik uygulamalardan sakınılmalıdır. Faaliyetlerdeki zaman,emek,para israfı en aza indirgenmelidir.

4-Diğer kurum ve kuruluşlarla olan işbirliğinin artırılması. Yapılan faaliyetler ile ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımı sağlanarak yürütülürse hedeflenen amaca daha kolay ulaşılacaktır. Kültür Bakanlığı özellikle mevcut eğitim potansiyelini daha fazla artırabilmek için Milli Eğitim Bakanlığı ile koordineli çalışmalıdır.

5-Kültürü benimsetmeye yönelik faaliyetlerin artırılması . Diğer kültürlerle olan etkileşimin kitle iletişim araçlarının baş döndürücü bir hızla gelişmesi sonucu daha da arttığı günümüzde özellikle topluma yeni katılan bireylerimizi başka kültürlerin etkisinden kurtarabilmek için kültürümüzü benimsetmeye yönelik faaliyetlere ağırlık verilmelidir.

6-Faaliyetlerin sonuçlarından yenileri için dönüt alınması Yapılan uygulamaların sonuçları alınarak değerlendirilmeli ve yeni uygulamalarla önceki uygulamaların eksiklikleri veya varsa hataları giderilerek devreye sokulmalıdır.

7-Kamuoyu-bakanlık ilişkisinde sürekliliğin sağlanması. Günümüzde kamuoyu girişilen etkinliklerin başarı-başarısızlığında önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle özellikle uygulamalar öncesinde bir kamuoyu yaratılarak toplumun çoğunluğunun dikkati ve katılımı sağlanmalıdır.

8-Araştırmalara büyük önem verilmesi Araştırma-geliştirme faaliyetlerinin desteklenerek sürekli ve etkili (sonuçlarından yararlanılır) hale getirilmelidir.

b-Yeni eğitim potansiyelinin oluşturulmasına yönelik öneriler

Kültür Bakanlığı'nın mevcut eğitim potansiyeline yeni eğitim potansiyelleri eklemek mümkündür.

1-Yeni kültür stratejisi ve politikalarının oluşturulması. Mevcut kültür stratejisi ve politikalarına ilave veya alternatif olarak gelecekteki uygulamalara temel olacak yeni kültür stratejileri ve politikaları oluşturulmalıdır. Bu strateji ve politikaların oluşturulmasında temel kültürün benimsetilmesi ,yaşatılması ve geliştirilmesinde geleceğe yönelik gereksinimlerdir.

2-Bir kültür kanalının devreye sokulması Bu televizyon kanalı kültürün aktarılması ,benimsetilmesi ve geliştirilmesinde etkili ve verimli bir şekilde kullanılmalıdır.Özellikle kültür emperyalizmine karşı programlar hazırlanarak uygulamaya konulmalıdır.

KAYNAKLAR

- BOZKURT,Güvenç. (1984) *İnsan ve Kültür*
İstanbul:Remzi Yayınevi.
- ERTÜRK,Selahattin (1991) *Eğitimde*
ProgramGeliştirme Ankara: Meteksan
Yayınları, KÜLTÜR BAKANLIĞI (1994)
Kültür Bakanlığı
1994 Ankara MİLLİYET (1993)
"Potansiyel" Maddesi **Büyük**
Larousse İstanbul:c.1 8 ss.9537-9538
- ÖZCAN, Demirel (1993) *Eğitim Terimleri*
Sözlüğü Ankara :Usem Yayınları No: 10,
- ÖZÇELİK, Durmuş Ali (1989; *Eğitim*
Programları ve Öğretim Ankara:ÖSYM
Yayınları No:8, TAYMAZ ,Haydar
(1993) *Hizmet İçi Eğitim*
Ankara:PEGEM Yayınları No:3,

